

Article Arrival : 08/04/2020

Published : 25.05.2020

Doi Number <http://dx.doi.org/10.26449/sssj.2333>Reference Kaya, R. (2020). "Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminde Kamu Politikası Aktörü Olarak Politika Kurulları: Yerel Yönetim Politika Kurulu Üzerinden Bir Değerlendirme" International Social Sciences Studies Journal, (e-ISSN:2587-1587) Vol:6, Issue: 63; pp:2266-2276.

CUMHURBAŞKANLIĞI HÜKÜMET SİSTEMİNDE KAMU POLİTİKASI AKTÖRÜ OLARAK POLİTİKA KURULLARI: YEREL YÖNETİM POLİTİKA KURULU ÜZERİNDEN BİR DEĞERLENDİRME

Policy Boards as a Public Policy Actor in The Presidential Government System: an Assessment Through the Local Government Policy Board

Öğr. Gör. Dr. Ramazan KAYA

Düzce Üniversitesi, Akçakoca Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu, Düzce/Türkiye

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-0068-4196>

ÖZET

Türkiye’de hükümet sistemine yönelik değişiklik tartışmaları çok eskilere dayanmaktadır. Bu tartışmalar 2018 yılında gerçekleştirilen Cumhurbaşkanlığı seçimi sonucu parlamenter sistemden Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine geçilmesiyle neticelenmiştir. Yeni hükümet sistemine geçişle birlikte yürütme organının yapısında çok önemli değişiklikler olmuştur. Başbakanlık ve Bakanlar Kurulu kaldırılarak Cumhurbaşkanının yürütme organının tek temsilcisi olduğu bir yönetim yapısı ortaya çıkmıştır.

Yeni sistemde kamu politikalarının belirlenmesinde en önemli aktörlerden biri olarak politika kurulları ve ofisler oluşturulmuştur. Cumhurbaşkanına bağlı olarak çalışacak bu kurullara kamu politikasının seçimi, uygulanması ve değerlendirmesi sürecinde kritik yetkiler verilmiştir. Böylelikle Cumhurbaşkanının kamu politikasının yapımında etkinliği artmıştır. Bu bağlamda, çalışmada politika kurullarının etkinlikleri ile rolleri incelenmekte ve Yerel Yönetim Politikaları Kurulu üzerinden genel bir değerlendirilme yapılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kamu Politikası, Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi, Politika Kurulları, Yerel Yönetim Politikaları Kurulu

ABSTRACT

Change requests and discussions about the government system in Turkey based very old. These discussions resulted in the transition from the parliamentary system to the Presidential Government System as a result of the Presidential election held in 2018. By the transition to the new government system, there have been important changes in the structure of the executive branch. With the removal of the Prime Ministry and the Council of Ministers, a management structure has emerged in which the President is the only representative of the executive branch.

In the new system, policy boards and offices have been established as one of the most important actors in determining public policies. These boards, which will work under the President, have been given critical powers in the determination, implementation and evaluation of public policy. Hence, the effectiveness of the President in forming public policy has increased. In this context, the study examines the activities and roles of policy boards and makes a general assessment through the Local Government Policy Board.

Key words: Public Policy, Presidential Government System, Policy Boards, Local Government Policy Board

1. GİRİŞ

Türkiye kurulduğu günden beri farklı hükümet sistemlerini denemiş, ancak istenen başarıyı elde edememiştir. Parlamenter sistem birçok siyasi ve ekonomik krizlere neden olmuştur. Özellikle 1960’ların sonundan itibaren Türkiye için yeni bir yönetim sistemi olan başkanlık sistemi tartışmaları başlamıştır. Sonraki süreçte Türkiye’nin siyasi tarihinde çok önemli görevler üstlenmiş siyasetçiler tarafından başkanlık sistemine ilişkin arzu açıkça dile getirilse de bir sonuç alınamamıştır. Bu tartışmalara ilişkin en önemli somut adımlar 2007 yılında Cumhurbaşkanlığı seçimi sırasında ortaya çıkan kriz ve cumhurbaşkanının seçilememesi sonrasında atılmıştır. Bu yaşanan olay bir milat olmuş ve akabinde yapılan referandum ile Cumhurbaşkanı’nın halk tarafından doğrudan seçilmesini sağlayan Anayasa değişikliği kabul edilmiştir. Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi için ise 2017 yılında yapılan referandum ile gerekli olan hukuki altyapı oluşturulmuş ve 2018 yılında gerçekleştirilen cumhurbaşkanlığı seçimi ile sistem uygulanmaya başlanmıştır.

Yeni hükümet sistemine geçişle birlikte 10.07.2018 tarih ve 30474 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 1 numaralı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile kamu politikalarına yeni bir aktör eklenmiştir. Parlamenter sistemde kamu politikasının oluşturulması ve uygulanması kararları Başbakanın başkanlığında Bakanlar Kurulu’nda alınıyordu. Yeni sistemde Başbakanlık ve Bakanlar Kurulu kaldırıldı. Bunun yerine doğrudan Cumhurbaşkanına bağlı çalışmak üzere 9 adet politika kurulu ve 4 adet ofis oluşturulmuştur. Politika kurulları kamu politikası geliştirilmesi maksadıyla fikir geliştirme ve politika önerileri ortaya koyma konusunda dikkat çekici bir görev üstlenmiştir. Bu bağlamda Cumhurbaşkanının kamu politikası oluşturma sürecinde bu kurulların fikir ve önerileri önemli bir yer tutacaktır. Kamu politikalarının oluşturulması, uygulanması ve değerlendirilmesinde yürütme organının temsilcisi Cumhurbaşkanı tek karar verici haline gelmiştir. Zira bu kurullar ve üyeleri Cumhurbaşkanı tarafından belirlenmekte ve Cumhurbaşkanına bağlı olarak çalışmaktadır.

Kurulan 9 kuruldaki biri olan Yerel Yönetim Politika Kurulu’nun görev alanı kentleşme, yerel yönetim, göç ve iskân, çevre, orman, su, akıllı şehircilik, imara ilişkin kamu yatırımlarının planlanması ve etkin bir çevre yönetimi konularında politika ve strateji önerileri geliştirmektir. 10 üyeden oluşan kurul üyelerinin geçmişlerinde yerel yönetim alanında önemli görevler ifa ettiklerinden tecrübeli oldukları ifade edilebilir (Bknz. Tablo 1). Bununla beraber kurul üyelerinin yerel yönetim alanındaki tespitleri, politika önerileri ve değerlendirmeleri ile ilgili kapsamlı ve nesnel bir değerlendirme yapmak için henüz erken olduğu söylenebilir. Dolayısıyla belli bir süre geçtikten sonra kurulun yapmış olduğu çalışmalar incelenerek değerlendirmelerde bulunmak daha doğru ve rasyonel olacaktır. Bu nedenle çalışmada yapılan değerlendirmeler kurulun görev ve yetkileri, üyeleri ve başta Çevre ve Şehircilik Bakanlığı olmak üzere ilişkide olduğu diğer bakanlıklar üzerinden yapılmıştır.

Çalışmanın amacı kapsamında öncelikle kamu politikası ve aktörleri hakkında genel bilgiler verildikten sonra Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi ile ortaya çıkan kamu politikasının yeni aktörleri hakkında bilgiler verilmiştir. Ardından Yerel Yönetim Politika Kurulunun yapısı incelenerek değerlendirmelerde bulunulmuştur.

2. KAMU POLİTİKASI VE AKTÖRLERİNİN KAVRAMSAL ÇERÇEVESİ

Kamu yönetimi alan yazını incelendiğinde üzerinde tam anlamıyla uzlaşmış bir kamu politikası tanımı yoktur. Bununla birlikte, kamu politikaları uzun bir sürece yayılmış bir dizi politikalar şeklinde hükümetler tarafından geliştirilerek uygulanan faaliyetler olarak tanımlanabilmektedir (Babahanoğlu ve Örselli, 2016: 15; Örselli ve Babahanoğlu, 2016a: 2063). Ancak kamu politikaları salt hükümetlerin teknik bir fonksiyonu olarak da görülmemelidir. Bu yönüyle kamu politikaları çeşitli aktörler ile çevresel faktörler tarafından gündeme getirilmesi ile başlayan ve toplumsal ihtiyaçlar ile sorunların çözümü için ortaya konulan planlı ve amaçlı eylem ya da eylemsizlikler dizisi olarak ifade edilmektedir. Konu ile ilgili uluslararası literatürde yapılan çalışmalar hem çok eskiye dayanmakta hem de sayıca fazladır. Ülkemizde ise bu alanda yapılan çalışmalar son zamanlarda başlanmış olup, sayıca yeterli değildir (Örselli ve Babahanoğlu, 2016b: 2140; Örselli vd., 2018: 307). Ancak son yıllarda yapılan çalışmalarda sayı ve nitelik bakımından ciddi bir mesafe kat edildiği görülmektedir. Genel anlamda devletin yetkili organlarının halkın sorunlarını çözmek amacıyla herhangi bir konuda bir şey yapması ya da yapmaması tercihi olarak ifade edilen kamu politikası (Akdoğan, 2011: 77) belli bir sürecin ürünü olarak ortaya çıkmaktadır.

Yasal yollarla iktidara gelen hükümetlerin en temel görevi ülkedeki vatandaşlarının birbirinden farklı olan beklentilerini bir uzlaşma sanatıyla karşılamak ve böylelikle çatışmaların önüne geçerek toplumsal dengeyi sağlamaktır (Yıldız ve Sobacı, 2013: 17). Farklı toplumsal gruplardan oluşan ve farklı sosyo-ekonomik gelişmelere sahip olan ülkedeki vatandaşlar arasında toplumsal huzuru sağlamak ise ancak doğru bir kamu politikası oluşturulması ile mümkündür. Buna göre başta hükümetler olmak üzere resmi-gayri resmi birçok aktörün oluşumunda rol aldığı kamu politikasının temelinde toplumun ortak sorunlarına çözüm üretme ve vatandaşların çeşitli beklentilerine karşılık verme çabasının olduğu ileri sürülebilir.

Konu ile ilgili literatür incelendiğinden kamu politikası kavramının çeşitli yazarlar tarafından farklı şekillerde ifade edildiği görülmektedir. Literatürde yaygın işlenen tanımlamada Dye (1987: 2) kamu politikasını hükümetlerin yaptıkları ya da yapmadıkları her şey şeklinde ifade etmiştir. Benzer şekilde Akıncı (2018: 2130) kamu politikasını, kamunun herhangi bir konuda istenen amaca ulaşmasını sağlamak amacıyla hükümetlerin gerçekleştirmeyi veya gerçekleştirilmemeyi tercih ettiği eylemler bütünü olarak tanımlamıştır. Diğer taraftan Howlett ve Ramesh (1995) ise kamu politikasını karar verme gücü olan siyasi otorite tarafından belirli bir amaca ulaşmak için birbiriyle bağlantılı olarak alınan bir dizi kararlar bütünü

şeklinde ifade etmektedir. Kamu politikaları, toplumun farklı kesimlerinin veya bu kesimler arasındaki çatışmalar sonucu ortaya çeşitli toplumsal sorunlara devletin verdiği tepkilerdir (Lessa, Kuehlkamp, Erdmann ve Andrade, 2015: 189). Burada dikkat edilmesi gereken nokta kamu politikası hükümetin toplumsal bir sorunu çözmek adına yalnızca niyet bildirimi veya karar vermesi değildir. Kamu politikası, toplumun tüm kesimlerinin ilgilendiren sorunlara çözüm bulmak için hükümetin tasarlanmış projeler ve programlar doğrultusunda kaynak dağılımı yaparak harekete geçmesidir (Anyebe, 2018: 8). Alan ile ilgili çalışma yapan bilim adamlarının konuya farklı perspektiften yaklaşımlarının sonucu çeşitli tanımların ortaya çıkması kaçınılmaz olmuştur. Bununla birlikte, farklı bakış açılarının ortak noktası, kamu politikasının halkın ihtiyaçlarını karşılamak için hükümetin yaptığı eylemlerden oluştuğudur.

Kamu politikası ülkelerin sosyokültürel, sosyopolitik ve sosyoekonomik değerleri göz önüne alınarak çeşitli çevresel faktörler çerçevesinde önem dereceleri farklı olan birçok aktörün katkısı sonucu oluşmaktadır. Bazen bireyler, kurumlar ve toplumlar, bazen de birimler arasındaki ilişkilerin neticesinde ortaya çıkmaktadır. Herhangi bir sorunun ülkenin gündemini işgal edecek niteliğe dönüşerek resmi aktörlerin dikkatini çekmesiyle başlayan kamu politikası oluşturma süreci, sonrasında taleplerin resmi aktörlere iletilmesi, alternatifler teklifler arasında en uygun olan politikanın seçimi, uygulanması ve değerlendirme süreçlerinin tamamını kapsamaktadır (Akıncı, 2018: 2133; Babahanoğlu, 2017: 404). Bu süreçte kimi aktörler uygulanacak kamu politikasını seçme yetkisini kullanarak katkı sağlarken, kimi aktörler ise yalnızca statülerinin gücü oranında bu seçimleri etkileyerek katkı sağlamaktadır. Başka bir ifade ile bu aktörlerden bir bölümü direk devleti temsil ederken, diğer bir bölümü ise siyasi partiler, vatandaşlar, medya, sivil toplum örgütleri, düşünce kuruluşları gibi devlete bağlı olmayan yapılardan oluşmaktadır (Örselli vd., 2018: 308). Bunların haricinde küreselleşen dünyada sahip oldukları siyasi ve ekonomik güçleri sayesinde BM, AB, NATO IMF, DTÖ ve uluslararası şirketler gibi yapılar da kamu politikasını etkileyen uluslararası aktörler olarak adlandırılmakta ve etkileri gün geçtikçe artmaktadır.

Burada medyaya bir parantez açmakta yarar vardır. Son yıllarda kamu politikası sürecinin aktörlerinden biri olan medyanın niteliğinde değişim yaşanmış ve etkinliği daha da artmıştır. Bireyler, gruplar veya ülkeler günümüzün en etkin silahı olan “bilgiyi” sosyal medya aracılığıyla ucuz ve hızlı bir şekilde yayarak gündem oluşturabilmektedir. Bu sayede kamu politikası yapıcıları üzerinde baskı oluşturarak kendi istekleri doğrultusunda kamu politikasının biçimlenmesini sağlayabilmektedir (Babahanoğlu ve Örselli, 2016: 43). Dahası, sosyal medya üzerinden örgütlenen gençlerin son yıllarda dünyanın farklı coğrafyalarında hükümetlerin yıkılmasını sağlayacak güce ulaşması bu mecranın ne kadar önemli hale geldiğini ortaya koymaktadır.

Buraya kadar kamu politikası oluşturma sürecinde etkinlik dereceleri birbirinden farklı olan birçok aktörün varlığından bahsedildi. Bununla beraber yasal olarak ülkeyi yönetme yetkisini elinde bulunan yürütme organı sahip olduğu muazzam güç ile diğer aktörlerden ayrılmaktadır. Zira yürütme organı ekonomik, sosyal ve kültürel alanlarda çeşitli kamu politikasının tasarlanması, uygulanması ve takip etmesi gücünü elinde bulundurmaktadır (Dilaveroğlu, 2017: 44). Sahip olduğu bu güç ile diğer kamu politikası aktörlerini de etkileyebilen yürütme yetkisi olan kişi ülkenin ve milletin hem ulusal hem de uluslararası düzeyde temsilcisi olarak görülmektedir (Örselli vd., 2018: 308). Bununla beraber yürütme yetkisi olan kişinin diğer kamu politikası aktörlerinin fikirlerini önemsemesi; gerek toplum tarafından kabul görmesi açısından, gerekse de demokratik bir yönetim sistemi açısından önem arz etmektedir.

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminin önemli yeniliklerinden biri cumhurbaşkanına tanınan kamu politikası yapım sürecinde oluşturulan kararname çıkarma yetkisidir. Daha önce parlamenter sistemde bakanlar kurulunun sahip olduğu bu yetki Cumhurbaşkanına geçmiştir. Ayrıca bu yetki ile birlikte kamu politikasının oluşturulması ve uygulamasında yasama organı devreden çıkarılarak Cumhurbaşkanının kamu politikası ile ilgili karar alma ve uygulama süreci hızlandırılmıştır. Diğer taraftan yeni sistemde yürütme organının başında bulunan Cumhurbaşkanının yürütmenin diğer önemli birimleri olan bakanları ve Cumhurbaşkanı yardımcılarını ve üst düzey bürokratları atamasını gerçekleştirebilmenin yanı sıra, söz konusu bu Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile yeni bakanlıkları ve kamu tüzel kişiliklerini oluşturulabilme yetkisi de elde etmiştir. Tüm bu yetkilerin cumhurbaşkanında toplanması hem yürütmeyi bütüncül bir hale getirmiş, hem de kamu politikalarının daha etkin olmasını da sağlamaktadır (Eren ve Kahraman, 2018: 82).

3. CUMHURBAŞKANLIĞI HÜKÜMET SİSTEMİ

Ülkelerin hükümet sistemlerini değiştirme istekleri ve tartışmalarının ardından yeni bir hükümet sistemine geçmek için harcanan çabalar kuşkusuz o ülkelerin mevcut sistemlerinin sorunları çözmedeki

başarısızlıkları ile ilgilidir. Bu anlamda bir ülkenin mevcut hükümet sistemi herhangi bir siyasal krize yol açmıyorsa o ülkenin sistem değişikliğine gitmesi beklenemez (Örselli vd., 2018: 310). O halde ülkelerin siyasal sosyolojisi ve geçmiş tecrübeleri, arzulan demokratik gelişimi ve siyasal istikrarı sağlamada yetersiz kalırsa yoğun bir sistem değişikliği tartışmalarının başlaması çok olası görülmektedir. Mevcut anayasa ve yapılan değişiklikler ile toplumsal sorunlara çözüm üretilmiyorsa, halkın siyasal partilere ve sisteme umudu azalmaya başlamışsa sistem değişikliği tartışmaları daha da şiddetlenecektir (Miş ve Duran, 2017: 18).

Dünyadaki uygulamalarında genellikle başkanlık sistemi olarak adlandırılan (Öner, 2019) yönetim sistemine Türkiye'deki ilgi ve talep eskilere dayanmaktadır. Bu ilgi parlamenter sistemde kurulan koalisyon hükümetlerinin anlaşmazlıklardan dolayı kısa ömürlü olmaları sonucu yaşanan siyasal istikrarsızlık ve sık sık erken seçime gitme zorunluluğunun ortaya çıkmasından kaynaklanmaktadır. Türkiye'de 1982 Anayasası ile bu sorunları çözmek için bir çaba sarf edilmiştir. Bu amaçla yürütmenin sorumsuz kanadı olan Cumhurbaşkanının gücü sorumlu kanadın başındaki Başbakan ve Bakanlar Kurulu karşısında artırılmış, ancak bu değişiklik söz konusu soruna bir çözüm getirememiştir (Ay Deniz, 2006: 146).

Türkiye'de hükümet sistemine yönelik değişiklik talepleri çok eskilere dayanmaktadır. Bununla beraber başkanlık sistemi önerisi ilk olarak 26 Ocak 1970'te Necmettin Erbakan tarafından kurulan Milli Nizam Partisi'nin program ve tüzüğünde yer almıştır (Turan, 2018: 44). Başkanlık sistemine olan ilgi sadece parti programı ile sınırlı kalmamış, son 40 yılda sırasıyla Erbakan, Özal, Demirel ve son olarak da Erdoğan tarafından dilendirilmiştir (Demirhan ve Adıgüzel, 2016: 187-188). Bununla beraber yeterli siyasal ve sosyal desteği bulamadığı için istek ve öneri ile sınırlı kalan bu talep (Gül, 2018: 239) Recep Tayyip Erdoğan döneminde Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine geçilmesi ile neticelenmiştir.

Türkiye'de hükümet sistemi değişikliğine yönelik yıllarca süre gelen istek ve devam eden tartışmalar neticesinde bu konuda ilk somut adım 2007 yılında gerçekleştirilen Anayasa değişikliği ile Cumhurbaşkanının halk tarafından seçilmesiyle atılmıştır. Bu değişiklikten parlamenter sistemden uzaklaşıldığı sonucu çıkarılabilir. Zira bu anayasa değişikliği Türkiye'deki mevcut sistemin yarı başkanlık sistemine dönüştüğüne ilişkin görüşlerin dilendirilmesine neden olmuştur (Akıncı, 2017: 6). Bu değişikliğin sonucunda ilk kez 2014 yılında Cumhurbaşkanının halk tarafından seçilmiştir. Yeni sistemde Cumhurbaşkanının Bakanlar Kuruluna başkanlık etmesi ve bir siyasal parti lideri gibi sıklıkla halkın arasında görülmesi hükümet sistemi tartışmalarını daha ileri bir boyuta taşımıştır (Kartal ve Demirhan, 2017: 576).

Türkiye'nin Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine geçmesine yönelik en ciddi adım ise 2017 yılında gerçekleştirilen referandum sonucunda kabul edilen anayasa değişikliği ile olmuştur. Bu değişiklik ile birlikte 2018 yılında gerçekleştirilen Cumhurbaşkanlığı ve Milletvekili Genel Seçimleri ile Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi adı verilen yeni bir yönetim sistemine fiili olarak geçilmiştir (Turan, 2018: 43). Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi: "Doğrudan halk tarafından seçilen ve tüm yürütme görev ve yetkisine sahip olan Cumhurbaşkanının bulunduğu, millet adına yetki kullanan kuvvetlerin sert ayrılığına dayanan yönetim sistemidir. Bu sistemde yürütme yasamadan tümünden ayrılmaktadır." (TBMM, 2018: 16, Aktaran: Akman, 2019a, 662). Sistemin temel özellikleri genel anlamda aşağıdaki şekilde özetlenebilir (Güler, 2018: 312):

- ✓ Cumhurbaşkanı halk tarafından seçilecek. Cumhurbaşkanlığı seçimi ve meclis genel seçimi beş yılda bir ve aynı günde yapılacaktır.
- ✓ Başbakanlık ve bakanlar kurulu kaldırılarak çift başlılığa son verilecek, yürütme organı sadece cumhurbaşkanından oluşacaktır. Cumhurbaşkanı, yardımcılarını ve bakanlarını atayacaktır.
- ✓ Cumhurbaşkanı yürütme yetkisine ilişkin olarak kararname çıkarabilecektir. Üst düzey kamu görevlilerinin atanması da bu kararnemelerle gerçekleştirilecektir.
- ✓ Cumhurbaşkanı ve meclis birbirlerini feshedebilecektir. Ancak birlikte seçilme kuralı gereğince fesih durumunda her iki organ içinde yeniden seçim yapılacaktır.
- ✓ Cumhurbaşkanına cezai sorumluluk getirilmektedir. Parlamenter sistemde yetkili, ancak sorumsuz cumhurbaşkanının yerine yeni sistemde halk tarafından seçilen cumhurbaşkanının hem siyaseten hem de diğer konularda sorumlu olması esası benimsenmiştir.

- ✓ Parlamenter sistemde yürütmenin meclise karşı sorumlu olmasının bir sonucu olarak işleyen gensoru mekanizması Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminde sorumluluğun halka karşı olması nedeniyle kaldırılmıştır.

Bu yeni sistem geçiş sürecinde ilk önce Türk Tipi Cumhurbaşkanlığı, sonrasında Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi olarak adlandırılrsa da ilham kaynağının başkanlık sistemi olduğu açıktır (Akman, 2019: 62). Bununla beraber Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi başkanlık sisteminden bazı noktalardan ayrılmaktadır. Bu sistemde Cumhurbaşkanının başkanlık sistemine göre meclis karşısında gücünü artırıcı düzenlemeler bulunmaktadır (Keskinsoy ve Kaya, 2018, 90).

Yukarıda sıralanan temel özelliklerinden de anlaşılacağı üzere Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi Cumhurbaşkanlığı teşkilat yapısında değişikliklere neden olmuştur. Cumhurbaşkanlığı teşkilatı; Cumhurbaşkanlığı makamı, Cumhurbaşkanı Yardımcıları, Bakanlıklar, İdari İşler Başkanlığı, Bağlı Kurum ve Kuruluşlar, Politika Kurulları ve Ofislerden meydana gelmektedir. Cumhurbaşkanlığı teşkilat yapısı ABD’de uygulanan başkanlık sisteminden yararlanılarak oluşturulmuştur (Gülener ve Miş, 2017: 12-13). Devleti oluşturan üç ana unsurdan birisi olan yürütme organı yeni sistem ile birlikte hem daha güçlenmiş, hem de epeyce değişmiştir (Akman, 2019: 41). Bu bağlamda Cumhurbaşkanlığı teşkilat yapısı incelendiğinde, politika oluşturma sürecinde Cumhurbaşkanına bağlı 3 farklı unsur göze çarpmaktadır. Bakanlıklar, politika kurulları ve ofislerden oluşan bu yapılanmada, parlamenter sisteme göre yapısı değişerek de olsa bakanlıklar varlığını korumuştur. Bununla beraber politika kurulları ve ofisler yeni hükümet sisteminin getirdiği en önemli yenilikler olduğu söylenebilir (Akman, 2019: 63). Yeni sistemin destekleyicileri tarafından sistemin olumlu yönleri vurgulanırken, karşı çıkanları tarafından ise olumsuz yönlerini gündeme getirilmektedir. Yeni sisteme geçilmesinin üzerinden neredeyse 2 yıl geçmesine rağmen muhalefet partileri tarafından hararetle parlamenter sisteme dönülmesi gereği vurgulanmaya devam etmektedir.

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi’nin vadettiği tüm hedefleri gerçekleştirdiğini bugünden söylemek güçtür. Ortaya konan çabalardan Cumhurbaşkanlığı makamının bunun farkında olduğu ve sistemin iyileştirilmesine yönelik çalışmaların yürütüldüğü görülmektedir. Bu amaçla Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay başkanlığında yürütülen çalışmalar kapsamında farklı meslek gruplarını ve farklı kesimleri temsil eden sivil toplum örgütü temsilcilerinin katıldığı 27 çalıştay düzenlenmiştir. Oktay tarafından çalışmaların sonuçları bir rapor haline getirilerek Cumhurbaşkanına sunulmuştur (<https://www.takvim.com.tr/guncel/2019/09/28/cumhurbaskanligi-hukümet-sisteminin-bir-yillik-karnesi-cikarildi>, E.T. 28.02.2020). Yeni sistem ile ilgili gerek olumlu gerekse olumsuz yapılan değerlendirmeler teori üzerinden ve siyasi saiklerle yapıldığı anlaşılmaktadır. Sistemi bir bütün olarak değerlendirmek için zamana ihtiyaç olduğu aşikârdır. Zira sistemin uygulanmaya başlaması üzerinden henüz kısa bir süre geçti. Bunun yanında sistemin iyi ya da kötü olduğu sadece sistem üzerinden okunamaz. Sistem kadar o sistemin uygulayıcıları, hatta sistemin uygulandığı ülkenin sosyolojisi, siyasal geçmişi ve halkın sisteme ne kadar hazır olduğu da belirleyicidir. Dolayısıyla yeni sistemle ilgili kapsamlı ve nesnel bir değerlendirme yapmak için daha çok zamana ihtiyaç olduğu söylenebilir.

4. CUMHURBAŞKANLIĞI POLİTİKA KURULLARI VE OFİSLER

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine geçiş ile birlikte doğrudan Cumhurbaşkanına bağlı çalışmak üzere 9 adet politika kurulu 1 Nolu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile kurulmuştur. Bu şekilde yeni sistemde kamu politikalarının belirlenmesi, uygulanması ve değerlendirilmesi süreçlerinde Cumhurbaşkanının etkinliği artırılmıştır (Örselli vd., 2018: 316). Cumhurbaşkanı tarafından üyelerinin atandığı politika kurullarının her biri en az üç üyeden oluşmakta ve Cumhurbaşkanı bu kurul üyelerinden birini başkanvekili olarak belirlemektedir. Bu politik kurulların her biri ilgili oldukları alanlarda etkin politika üretme ve üretilen bu politikaların uygulama sürecini izleyerek gerekli adımları atmak üzere kuruldukları söylenebilir (Turan, 2018: 63).

Politika kurulları, başkanlık sistemiyle yönetilen ülkelerde yürütme yetkisini kullanacak başkanın kamu politikası oluşturma ve uygulamadaki etkinliğini geliştirmek bakımından başvurulan önemli birimlerdir (Örselli vd., 2018: 313). Bu kurullar ülkeden ülkeye farklı isim veya formatlarda oluşturulsa dahi genelde benzer işlevleri yerine getirmektedir. Bu bağlamda Türkiye’deki politika kurulları ABD’deki “Başkanın Yürütme Ofisi” (Executive Office of the President) olarak ifade edilen yapılarla benzerlikler göstermektedir. Örneğin, Türkiye’deki Cumhurbaşkanlığı Politika Kurulları ve ABD’deki Başkanın Yürütme Ofisi karşılaştırıldığında her iki ülkede de başkanların bu yapılar üzerinde oldukça etkin olduğu

görülmektedir. Bununla birlikte bir takım farklar da söz konusudur. ABD’de geçici kurulların kurulması mümkün olduğu halde Türkiye’de böyle bir imkân yoktur. Diğer bir fark ise 1939’dan beri ABD’de yerel yönetim, sosyal politika ve hukuk ile ilgili doğrudan ofis ya da konsey oluşturulmadığı görülmektedir (Akman, 2019a: 664).

Türkiye’de kurulan politika kurulları ile bunların görev ve yetkilerinin neler olduğuna 10 Temmuz 2018 tarihinde çıkarılan 1 Nolu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nde yer verilmiştir. Kurulan 9 adet politika kuruluna Cumhurbaşkanı tarafından 76 üye atanmıştır. Kurulan politika kurulları aşağıda grafik halinde gösterilmektedir (CBK-1, 20. Madde):

Tablo 1. Cumhurbaşkanlığı Politika Kurulları

Politika Kurulları	
	Bilim, Teknoloji ve Yenilik Politikaları Kurulu
	Eğitim ve Öğretim Politikaları Kurulu
	Ekonomi Politikaları Kurulu
	Güvenlik ve Dış Politikalar Kurulu
	Hukuk Politikaları Kurulu
	Kültür ve Sanat Politikaları Kurulu
	Sağlık ve Gıda Politikaları Kurulu
	Sosyal Politikalar Kurulu
	Yerel Yönetim Politikaları Kurulu

Cumhurbaşkanlığı Politika Kurullarının genel görev ve yetkileri ise aşağıdaki gibidir (CBK-1, 22. Madde):

- ✓ Cumhurbaşkanınca alınacak kararlar ve oluşturulacak politikalarla ilgili öneriler geliştirmek,
- ✓ Geliştirilen politika ve strateji önerilerinden Cumhurbaşkanınca uygun görülenler hakkında gerekli çalışmalar yapmak,
- ✓ Küresel rekabetin getirdiği ani değişimlere karşı strateji ve politika önerileri geliştirmek,
- ✓ Görev alanlarına giren konularda kamu kurum ve kuruluşlarına görüş vermek,
- ✓ Görev alanlarına giren konularda Bakanlıklar, kurum ve kuruluşlar, sivil toplum ve sektör temsilcileri, alanında uzman kişiler ve ilgili diğer ilgililerin görüşünü alarak uygulanan politikaları ve gelişmeleri izlemek, yapılan çalışmalarla ilgili Cumhurbaşkanına rapor sunmak,
- ✓ Cumhurbaşkanı programına uygunluk açısından, bakanlıklar ile kurum ve kuruluşların uygulamalarını izlemek ve Cumhurbaşkanına rapor sunmak,
- ✓ Bakanlıklar, kurum ve kuruluşlar, sivil toplum ve sektör temsilcileri, alanında uzman kişiler ve ilgili diğer ilgililerin davet edilmesi suretiyle genişletilmiş kurul toplantıları yapmak,
- ✓ Görev alanlarına giren konularda talep, ihtiyaç ve etki analizi yapmak ve/veya yaptırtmak,
- ✓ Cumhurbaşkanınca verilen diğer görevleri yapmak.

Öte yandan 7 Nisan 2020 günü kabine toplantısı sonrası Cumhurbaşkanı Erdoğan Cumhurbaşkanlığı Politika Kurullarının yapısında bazı değişikliklere gidileceğini açıkladı. Devamında yapısı değişecek iki kurulun faaliyetlerinin tüm dünya ile birlikte Türkiye’yi de önemli derecede etkileyen koronavirüs salgını ile mücadelede önemli bir yer tutacağını ifade etti. Buna göre daha önce müstakil olan Sosyal Politikalar Kurulu bundan sonra Sağlık ve Sosyal Politikalar Kurulu şekline dönüşecek. Yine daha önce Sağlık ve Gıda Politikaları Kurulu şeklinde olan kurul yeni haliyle Gıda, Tarım, Orman ve Hayvancılık Kurulu olacak. Bu çalışmanın hazırlandığı dönemde bu değişiklikler henüz tamamlanmadığı için Tablo 1’de gösterilmemiştir.

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine geçiş ile birlikte ortaya çıkan diğer önemli bir kamu politikası aktörü de ofislerdir. Başkanlık Sisteminin uygulandığı ülkelerde direk başkana bağlı olarak oluşturulan ofisler kamu politikası oluşturulması ve uygulanması noktasında kritik öneme sahiptir (Sobacı, Miş ve Köseoğlu, 2018: 2-3). Bu bağlamda her bir ofisin uzmanı olduğu alanda kamu politikalarının oluşturulması için gerekli olan verileri toplamak, bu verileri bilgiye dönüştürmek ve buna bağlı olarak çeşitli politika önerileri geliştirerek başkana raporlamak gibi görevleri bulunmaktadır (Örselli vd., 2018: 315).

1 Nolu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile oluşturulan ofisler aşağıdaki gibidir (CBK-1, 25. Madde):

Tablo 2. Cumhurbaşkanlığı Ofisleri

Ofisler	Dijital Dönüşüm Ofisi Finans Ofisi İnsan Kaynakları Ofisi Yatırım Ofisi
----------------	--

Politika kurulları ile birlikte kamu politikası oluşturmanın yeni önemli aktörlerinden biri de ofislerdir. Bu ofislerin en üst amiri Ofis Başkanı olup, ofislerin ana hizmet birimleri ise danışma ve yardımcı hizmet birimlerinden oluşmaktadır (Turan 2018: 74). Özetle, Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine ile birlikte politika kurulları ve ofisler kamu politikası oluşturmada iki önemli aktör olarak ortaya çıkmıştır. Bu yeni sistemde ofisler politika hazırlama, politika kurulları politika geliştirme ya da oluşturma, bakanlıklar ise bu politikaları uygulama aşamasında rol almaktadır (Akman, 2019a: 663).

4.1. Yerel Yönetim Politikaları Kurulunu Kamu Politikası Aktörü Çerçevesinde Değerlendirmek

Yerel yönetimlerin yapısı Türkiye özelinde 2004 yılına gelinceye kadar cumhuriyetin kuruluş yılları etkisi altında oluşturulan bir sistem ile yönetilmiştir. Ancak küreselleşme süreci ile birlikte bilgi ve iletişim teknolojilerinde yaşanan gelişmeler, sosyal, kültürel öğeler gibi toplumsal ve ekonomik yapıda yaşanan değişim gibi pek çok faktör yerel yönetimlerin sunmuş oldukları kamu hizmeti anlayışını da değiştirmiştir. Bu bağlamda merkezi yönetim ile yerel yönetim birimleri arasında görev paylaşımı konusu her zaman Türkiye'nin gündeminde yer edinmiştir. Bu durumun gündemde önemli yer edinmesinin temel nedenlerinden biri de şüphesiz sunulan kamu hizmeti anlayışında yaşanan değişimler ile etkin ve verimli bir hizmet sunumu maksadı yer almaktadır. Bu kapsamda yerel yönetimlerin vatandaşların talep ve beklentilerini karşılayacak, etkin, verimli, hesap verilebilir, saydam, hızlı ve ekonomik bir şekilde kamu hizmeti sağlayarak dönemin şartlarına uygun bir yerel yönetim sistemi oluşturulması için çeşitli yasal düzenlemeler yapılmakta ve yapılmaya da devam edecektir (Polatoğlu, 2000: 3-4).

Türkiye'de birçok alanda olduğu gibi yerel yönetimler alanında da devamlı bir değişim ve gelişim söz konusudur. Bununla beraber yerel yönetimlerin değişimi ve gelişimine ilişkin en önemli adımlar 2003 yılından itibaren atılmaya başlanmıştır. Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine geçilmesi ile de devam eden bu süreç yerel yönetimler reformu şeklinde ifade edilmiştir. Bu süreçte her ne kadar önemli bir mesafe alınmış olsa da, bu sürecin devam etmesi gerekmektedir. Zira günümüzde beklentileri sürekli değişen vatandaşları memnun edecek kaliteli bir hizmet sunabilmek, açık, şeffaf ve hesap verebilir bir yönetim anlayışı ortaya koymak çok fazla önem arz etmektedir (Akman, 2019b: 2499). Türkiye'de gerek siyasi karar alıcıların ve gerekse diğer aktörlerin toplumdan gelen değişim arzularına yönelik değerlendirmeleri sistem merkezli olmuştur. Bu bağlamda ülkemizde ekonomi, eğitim, sosyal ve kültürel alanlar başta olmak üzere yaşanan çeşitli sorunların daha etkin bir şekilde çözülebilmesi için Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine geçilmiştir. Yeni sistem birçok alanı olduğu gibi yerel yönetimleri de etkilemiştir. Yeni sistem belediyeler başta olmak üzere, özel idare, köy ve birlik mevzuatında bir takım önemli değişimlerin yaşanmasına neden olmuştur (Öner, 2019: 303).

Yeni hükümet sisteminin savunduğu temel argümanlardan biri de bu bağlamda güçlü yerel yönetimlerin varlığının ortaya konulacağıdır (Güler, 2018: 310). Ancak 2003 sonrası devam eden yerel yönetimlerde reform süreci nedeniyle yeni hükümet sistemi sonrası köklü bir değişiklik yapılmasına ihtiyaç duyulmamıştır (Turan, 2018: 75). Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminin yerel yönetimler üzerindeki en önemli etkilerinden bir diğeri şüphesiz 10.07.2018 tarih ve 30474 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 1 numaralı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile kurulan Yerel Yönetimler Politikalar Kurulu'nun varlığıdır. Kurul ile bağlantılı bir bakanlık seviyesinde bir merkezi örgütlenme söz konusu olmasa dahi, İçişleri Bakanlığı bünyesinde yer alan Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü'nün adı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü olarak değiştirilmiş ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na bağlanmıştır. Ancak İçişleri Bakanlığı'nın vesayet yetkisi devam etmektedir (Akman, 2019b: 2514). 1 Nolu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesininin 100 üncü maddesinde Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü'nün görev ve yetkileri şöyle belirtilmektedir:

- ✓ Mahalli idarelerin iş ve işlemlerine dair mevzuatla verilen görev ve hizmetleri yapmak, takip etmek, sonuçlandırmak ve geliştirmek,

- ✓ Mahalli idare yatırım ve hizmetlerinin kalkınma planları ile yıllık programlara uygun şekilde yapılmasını gözetmek,
- ✓ Mahalli idarelerin geliştirilmesi amacıyla araştırmalar yapmak, istatistiki bilgileri toplamak, değerlendirmek ve yayımlamak,
- ✓ Mahalli idareler personelinin hizmet içi eğitimini planlamak ve uygulanmasını takip etmek,
- ✓ Mahalli idarelerin teşkilat, araç ve kadro standartlarını tespit etmek,
- ✓ Bakan tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi ile birlikte kamu politikası oluşturma sürecinde önemli bir aktör olarak karşımıza çıkan politika kurulları; “bilim, teknoloji ve yenilik”, “eğitim ve öğretim”, “ekonomi”, “güvenlik ve dış politika”, “hukuk”, “kültür ve sanat”, “sağlık ve gıda”, “sosyal politika” ve “yerel yönetim” alanlarında oluşturulmuştur. Bu kurullardan yalnızca yerel yönetim politikaları kurulu ile ilişkili bir bakanlık bulunmamakla birlikte kurulun görev ve yetkileri aşağıdaki gibidir (CBK-1, 31. Madde):

- ✓ Kentleşme ve yerel yönetim alanında politika ve strateji önerileri geliştirmek,
- ✓ Türkiye'nin toplumsal, ekonomik ve siyasal gerçekliklerine uygun olarak yerel yönetim politikalarına ilişkin strateji önerileri sunmak,
- ✓ Göç ve iskân konularında politika önerileri geliştirmek,
- ✓ Çevre, orman, su ve benzeri alanlarda koruyucu ve geliştirici politika önerileri geliştirmek,
- ✓ Türkiye'nin kültürel mirasından beslenerek kentleşme politika önerileri geliştirmek,
- ✓ Akıllı şehircilikle ilgili araştırmalar yaparak strateji önerilerinde bulunmak,
- ✓ Boğaziçi imar uygulama programları gereği kamu yatırımlarının planlanmasına ilişkin çalışmalar yapmak,
- ✓ Etkin bir çevre yönetiminin sağlanması için politika ve strateji önerileri geliştirmek.

Yerel Yönetim Politikaları Kurulunun görev ve yetkilerine bakıldığında kurulun Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Tarım ve Orman Bakanlığı, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığı gibi çok sayıda bakanlıklarla yakın bir işbirliği halinde olduğu anlaşılmaktadır (Turan, 2018: 74). Diğer bir ifade ile kurul görev ve sorumluluklarını yerine getirirken bu bakanlıklarla tam bir koordinasyon içinde çalışmaktadır.

Aşağıda Tablo 3’de Yerel Yönetim Politikaları Kurulu üyeleri hakkında genel bilgilere yer verilmiştir.

Tablo 3. Yerel Yönetim Politikaları Kurulu Üyelerine İlişkin Genel Bilgiler

Kurul Üyeleri	Yapmış ve Yapmakta Olduğu Görevler	Eğitim Düzeyi/Alanı
Asım Aykan	Jeoloji Mühendisliği, Trabzon Belediye Başkanlığı ve Trabzon Milletvekili	Lisans: Yerbilimleri Fakültesi, Jeoloji Mühendisliği
Hayrettin Güngör	Mali Müşavirlik, İçişleri Bakanlığı Kontrolörler Başkanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Müsteşar Yardımcılığı, Türkiye Belediyeler Birliği Genel Sekreterliği ve Kahramanmaraş Büyükşehir Belediye Başkanı	Lisans: İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Yüksek Lisans: TODAİE Kamu Yönetimi
Dr. Hayri Baraçlı	Akademisyen, İETT Genel Müdürlüğü, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Genel Sekreterliği, Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş. Yönetim Kurulu Üyeliği, Yıldız Teknik Üniversitesi’nde Rektör Danışmanlığı	Lisans: Mühendislik Fakültesi, Endüstri Mühendisliği Yüksek Lisans: Fen Bilimleri Enstitüsü Doktora: Fen Bilimleri Enstitüsü, Endüstri Mühendisliği
Prof. Dr. Lütfi Akça	Akademisyen, Çevre ve Orman Bakanlığı Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü ve Çevre ve Orman (Orman ve Su) Bakanlığı Müsteşarı	Lisans: Mühendislik Fakültesi, İnşaat Mühendisliği Yüksek Lisans: Fen Bilimleri Enstitüsü, Çevre Mühendisliği Doktora: Fen Bilimleri Enstitüsü, Çevre Mühendisliği
Dr. Mehmet Karabay	Tavas İlçe Belediye Başkanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı’nda Daire Başkanlığı, TOBB Daire Başkanlığı, Başbakan Başmüşavirliği Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Bakan Yardımcılığı	Lisans: Mühendislik Fakültesi, İnşaat Mühendisliği Yüksek Lisans: Fen Bilimleri Enstitüsü, İnşaat Mühendisliği Doktora: Fen Bilimleri Enstitüsü, İnşaat Mühendisliği

Oktay Saral	İnşaat Mühendisliği, Of İlçe Belediye Başkanlığı, Milletvekilliği, Ak Parti Yerel Yönetimlerden Sorumlu Başkan Yardımcılığı ve Cumhurbaşkanlığı Başkan Danışmanlığı	Lisans: Mimarlık Fakültesi, İnşaat Mühendisliği
Refik Tuzcuoğlu	Meram İlçe Belediye Başkanlığı, AK Parti Genel Merkez Yerel Yönetimler Koordinatörlüğü, İLBANK Yönetim Kurulu Başkan Vekilliği, Kayseri Büyükşehir Belediyesi Başkan Danışmanlığı ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı	Lisans: Siyasal Bilgiler Fakültesi
Prof. Dr. Şükrü Karatepe	Akademisyen, Hak-İş ve Müsiad Danışmanlığı, Kayseri Büyükşehir Belediye Başkanlığı ve Cumhurbaşkanlığı Başkan Danışmanı	Lisans: Hukuk Fakültesi, Hukuk Yüksek Lisans: Sosyal Bilimleri Enstitüsü Doktora: Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Siyaset Bilimi
Prof. Dr. Tarkan Oktay	Akademisyen	Lisans: Siyasal Bilgiler Fakültesi, Kamu Yönetimi Yüksek Lisans: Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Kamu Yönetimi Doktora: Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Siyaset Bilimi, Kamu Yönetimi
Tuna Koç	Nizam-ı Alem Ocakları Genel Başkanlığı, Solaray Enerji A.Ş. şirketinde ortak, Yönetim Kurulu Üyeliği, Serbest Mühendislik ve Müteahhitlik.	Lisans: Mühendislik Fakültesi, İnşaat Mühendisliği Yüksek Lisans: Fen Bilimleri Enstitüsü, Kamu Yönetimi

Tablo 3'deki bilgilerden Yerel Yönetim Politikaları Kurulunun 10 üyesinin olduğu ve tamamının erkek olduğu görülmektedir. Bunun yanında üyelerinin çoğunun lisansüstü düzeyde eğitilmiş, akademisyen, üst düzey bürokrat ve siyasetçilerden oluşmaktadır. Kurul üyelerinin çoğunun aldıkları eğitim ve iş hayatındaki tecrübelerine bakıldığında bu kurul için gerekli olan nitelikleri taşıdıkları anlaşılmaktadır. Zira kurul üyelerinin uygun nitelikte olmaları kurulun bu alanla ilgili etkin bir kamu politikası oluşturmasını bakımından önem taşımaktadır.

5. SONUÇ

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine geçişle birlikte kamu politikasının mevcut aktörlerin rollerinde bir takım değişiklikler olduğu gibi, politika kurulları ve ofisler adında yeni aktörler de ortaya çıkmıştır. Parlamenter sistemde var olan yürütmenin iki önemli unsuru Başbakanlık ve Bakanlar Kurulu kaldırılmış, tüm yetkileri Cumhurbaşkanına devredilmiştir. Yeni hükümet sisteminde yürütmenin işleyişinde etkin bir koordinasyon ile hızlı karar alabilen bir yürütme yapısına geçmek için bakanlık sayısı azaltılmıştır. Varlığını koruyan bakanlıklar ise daha çok kamu politikasını icra eden birimlere dönüştürülmüşler. Bunun yerine Cumhurbaşkanına çeşitli konularda yardımcı olmak üzere yukarıda ifade edildiği üzere politika kurulları ve ofisler adında yeni birimler oluşturulmuştur.

Yeni yönetim sisteminde ortaya çıkan politika kurullarının kamu politikası oluşturma ve sonraki süreçte önemli görevler üstlenmektedir. Kurullar, kamu politikası önerileri hazırlanırken bakanlıklar, kurum ve kuruluşlar, sivil toplum ve sektör temsilcileri, alanında uzman kişiler ve diğer ilgililer ile toplantılar yapabilmektedir. Bu şekilde çeşitli kesimlerle fikir alışverişinde bulunarak toplumsal sorunların çözümüne yönelik detaylı bilgiyi toplayan bu kurullar çözüm odaklı ve etkili politika önerilerinde bulunabilmekteler. Bunun yanında kamu politikasının uygulanmasında ve sonuçlarının değerlendirmesinde görev alan bu kurullar ayrıca Cumhurbaşkanına danışmanlık yapmaktadır. Görüldüğü üzere bu kurullar kamu politikasının oluşturulması, uygulanması ve değerlendirmesi sürecinde önemli bir rol oynamaktadır. Üyeleri Cumhurbaşkanı tarafından belirlendiği ve Cumhurbaşkanına bağlı olarak çalıştıkları için yeni sistemde kamu politikası belirlemede Cumhurbaşkanının eli çok güçlenmiştir.

Politika kurullarından biri olan Yerel Yönetim Politikaları Kurulu tamamı erkelerden oluşan 10 üyeden oluşmaktadır. Üyelerinin öz geçmişlerine bakıldığında bazılarının yerel yönetim alanında lisansüstü düzeyinde eğitilmiş oldukları, hatta bu alanda akademisyen olarak çalıştıkları görülmektedir. Kurulda üst düzey bürokratik yapmış olanların yanı sıra belediye başkanlığı, belediye genel sekreterliği ve yerel yönetimlerden sorumlu parti genel başkan yardımcılığı görevinde bulunmuş üyelerin varlığı göze çarpmaktadır (Bknz. Tablo 3). Kurulda işin farklı kısımlarında tecrübeli olan bürokrat, uygulama bilgisi olan eski belediye başkanları ve teorik bakımdan donanımlı akademisyenlerin bir arada olması oldukça önemlidir. Kurul üyelerinin uygun nitelikte olmaları kurulun bu alanla ilgili etkin bir kamu politikası oluşturmasını ve sonuçlarının değerlendirilmesi bakımından önem taşımaktadır.

KAYNAKÇA

- Akdoğan, A. A. (2011). “Türkiye’de Kamu Politikası Disiplininin Tarihsel İzleri” (Ed. Filiz Kartal), Türkiye’de Kamu Yönetimi ve Kamu Politikaları, ss. 75-98, 1. Basım, TODAİE Yayınları, Ankara.
- Akıncı, B. (2018). “Türkiye’de Kamu Politikası Oluşturma Sürecinde Yeni Aktör: Cumhurbaşkanlığı Politika Kurulları”, OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, 9(16): 2128-2146.
- Akıncı B. (2017). Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminin Olası Demokratik Ve Ekonomik Etkileri, Turkish Studies International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, Volume 12(24), 1-16.
- Akman, Ç., (2019). “Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminde Politika Kurulları: Sosyal Politikalar Kurulu Üzerinden Bir Değerlendirme”, Route Educational and Social Science Journal, 6(3): 659-676.
- Akman, Ç., (2019). Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminde Yerel Yönetimler Yapbozu: Gelişmeler ve Öneriler, OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, 13(19): 2499 – 2532.
- Akman, E. (2019). “Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminde Kamu Politikası Aktörleri”, Paradoks Ekonomi, Sosyoloji ve Politika Dergisi, 15(1): 35-54.
- Anyebe, A. A. (2018). “An Overview of Approaches to the Study of Public Policy”, International Journal of Political Science (IJPS), 4(1): 8-17.
- Ay Deniz, Ş. (2006). “İngiltere ile Karşılaştırmalı Olarak Türkiye’de Parlamenter Sistemin İşleyişi ve Hükümet Sistemi Tartışmaları”, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 8(3): 133-157.
- Babahanoğlu, V. & Örselli, E. (2016). Kamu Politikası Türkiye’de Uyuşturucu İle Mücadelede Uygulanan Politikalar ve Toplumsal Algı, Çizgi Kitabevi Yayınları, Konya.
- Babahanoğlu, V. (2017). “Kamu Politikası Bağlamında İran ve Türkiye Enerji Politikalarının Karşılaştırılması: İşbirliğine Yönelik Fırsat ve Engeller Üzerinden Bir Değerlendirme”, ASOS JOURNAL Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, 5(57): 404-417.
- Demirhan, Y. & Adıgüzel, Ö. (2016). “Türkiye’de Hükümet Sistemi Arayışlarına Halkın Bakışı: Diyarbakır Örneği”, Dicle Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 6(11): 177-212.
- Dilaveroğlu, A. (2017). “Kamu Politika Sürecinin Politik Çevre Bağlamında Değerlendirilmesi”, İşletme & Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi, 6(2): 37-51.
- Dye, T. R. (1987). Understanding Public Policy, Prentice Hall, Inc., Englewood Cliffs, NJ.
- Eren, V. & Kahraman, Ö. F. (2018). “Kamu Politikası Perspektifinden Cumhurbaşkanlığı ve Parlamenter Sistem Karşılaştırması: Aktörler, Süreçler ve Sonuçlar” (Ed. Yüksel Demirkaya), Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi ve Kamu Yönetiminde Değişim, ss. 71-98, Hiper Yayın, İstanbul.
- Gül, C. (2018). “Türkiye’de Cumhurbaşkanlığı Sisteminin Dinamikleri ve Yürütmenin Yeni Konumu”, Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 19(2):235-262.
- Gülener, S. & Miş N. (2017). Cumhurbaşkanlığı Sistemi, SETA Analiz, Sayı 190, İstanbul.
- Güler, T. (2018). “Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi ve Kamu Yönetimine Etkileri”, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 21(39):299-322.
- Howlett, M. & Ramesh, M. (1995). Studying Public Policy: Policy Cycles and Policy Subsystems, Oxford University Press, Toronto.
- Kartal, N. & Demirhan, Y. (2017). “Türkiye’ de Cumhurbaşkanlığı Hükümeti Sistemi ve Yeni Sistemin Kamu Yönetimine Yansımaları”, Uluslararası Ekonomi, Siyaset ve Yönetim Sempozyumu Bildiriler Kitabı, ss. 573-589, Ekin Yayınevi, Bursa.
- Keskinsoy Ö. & Kaya S. B. (2018). “Türkiye’nin Hükümet Sistemleri Üzerine Bir Değerlendirme”, TBB Dergisi, (137):67-96.
- Lessa, G.; Kuehlkamp, V. M., Erdmann, A. L. & Andrade, S. R. (2015). “Analysis of Public Policies: A Narrative Review”, Cogitare Enferm, 20(1):189-195.

- Miş, N. & Duran, B. (2017). “Türkiye’de Siyasal Sistemin Dönüşümü ve Cumhurbaşkanlığı Sistemi” (Ed. Nebi Miş & Burhanettin Duran), Türkiye’de Siyasal Sistemin Dönüşümü ve Cumhurbaşkanlığı Sistemi, ss. 15-51, SETA Kitapları, İstanbul.
- Öner, ř. (2019). “Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminin Yerel Yönetim Mevzuatına Etkileri”, ÇOMÜ Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi 4 (2):303-332.
- Örselli, E. & Babahanoğlu, V. (2016a). Türkiye’nin Göç Yönetimi Ve Göç Politikalarının Gelişimi: Bir Kamu Politikası Analizi, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 9(43):2063-2072.
- Örselli, E. & Babahanoğlu, V. (2016b). “Türkiye Özelinde Uyuşturucu Madde Sorununun Kamu Politikalarına Etkisi: Pest Analizi” , I. Uluslararası Sosyal Bilimler Sempozyumu, ASOS Congress Bildiri Kitabı, ss. 2139-2148, Asos Yayınları, Elazığ.
- Örselli, E.; Babahanoğlu, V. & Bilici, Z., (2018). “Kamu Politikalarında Yeni Aktörler: Cumhurbaşkanlığı Politika Kurulları ve Ofisleri”, Turkish Studies, Economics, Finance and Politics,13(30):303-318.
- Polatoğlu, A. (2000). “Yerel Yönetim Reformu Üzerine Düşünceler” Çađdař Yerel Yönetimler Dergisi, 9(1):3-24.
- Sobacı, M. Z.; Miş, N. & Köseoğlu, Ö., (2018). Türkiye’nin Yeni Yönetim Modeli ve Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı, Seta Perspektif, Sayı 206, İstanbul.
- TAKVİM (2019). (<https://www.takvim.com.tr/guncel/2019/09/28/cumhurbaskanligi-hukümet-sisteminin-bir-yillik-karnesi-cikarildi>, Eriřim tarihi: 28.02.2020).
- TBMM (2018). “Yeni Sisteme Göre Yasama El Kitabı”, Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı, <https://acikerisim.tbmm.gov.tr/xmlui/bitstream/handle/11543/88/201105073.pdf?sequence=1&isAllowed=y> Eriřim tarihi: 30.02.2020.
- Turan, M., (2018), “Türkiye’nin Yeni Yönetim Düzeni: Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi”, Social Sciences Research Journal, 7(3), 42-91.
- Yıldız, M. & Sobacı, M. Z., (2013), “Kamu Politikası ve Kamu Politikası Analizi Genel Bir Çerçeve”, (Der. Mete Yıldız, Mehmet Zahid Sobacı), Kamu Politikası Kuram ve Uygulama, Adres Yayınları, 1. Baskı, Ankara.